

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

**CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI
A ZRUČNOSTI MATURANTOV
Z MUZIKÁLU**

BRATISLAVA 2008

1. CIEĽ MATURITNEJ SKÚŠKY

Muzikál ako voliteľný maturitný predmet je zameraný na získanie vedomostí z historickej i teoretickej oblasti divadla, hudby a tanca ako aj vedomostí a zručností z oblasti herectva, spevu a tanečnej tvorby.

Muzikál ako predmet zároveň umožňuje získať žiakovi všeobecnú orientáciu v pestrosti umeleckých žánrov, schopnosť rozpoznať ich súvislosti v historickom vývoji, nachádzať podobnosť i rozdielnosť v ich umeleckej tvorbe a aktívne rozvíjať vlastné tvorivé schopnosti v širšom umeleckom rozsahu.

Muzikál vedie žiaka k vlastným názorom na umenie nielen v oblasti muzikálu ale i v oblasti vývoja kultúrnej histórie s dopadom na súčasné umenie.

Cieľom internej časti maturitnej skúšky je preveriť prehľad žiaka v problematike muzikálu v teoretických otázkach herectva, spevu a tanca a tiež v tvorivosti spracovania týchto umeleckých oblastí, ktoré sú obsiahnuté v učebných osnovách.

2. CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI

Obsah, rozsah a hĺbku častí maturitnej skúšky z predmetu muzikál určujú cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti z 3 hlavných umeleckých oblastí (zameraní): herectvo, spev a tanec, ktoré sú rozdelené do jednotlivých tematických celkov učiva v každom umeleckom odbore.

A. Herectvo

Žiak z oblasti herectva musí zvládnuť základy hereckej teórie, čistý rečový prejav a mať dobré vedomosti z dejín muzikálu a herectva. Vyžaduje sa jeho individuálny tvorivý prístup k daným témam s akcentom na rozvoj jeho osobnosti.

Obsahové zameranie zvládnutia učiva sa vyžaduje v nasledovných celkoch:

- 1. Teória herectva – je zameraná na ovládanie Stanislavského metódy hereckej práce**
 - 1.1. Konanie, „Keby“, Dané okolnosti
 - 1.2. Predstavivosť, Javisková pozornosť
 - 1.3. Svalové uvoľnenie
 - 1.4. Cit pre pravdu a vieru
 - 1.5. Emocionálna pamäť
 - 1.6. Hybné sily psychického života
 - 1.7. Stvárňovanie, Charakterizácia
 - 1.8. Plastickosť, Reč na javisku
 - 1.9. Tempo a rytmus
 - 1.10. Umenie predstavovania, Umenie prežívania
- 2. Rečový prejav – je zameraný na zvládnutie správnej artikulácie jednotlivých slov. Výslovnosť a prednes sa vyučuje podľa Viliama Záborského.**
 - 2.1. Psychická stránka reči
 - 2.2. Fyzická stránka reči
 - 2.3. Dýchacie ústroje, typy dýchania
 - 2.4. Hlasové ústroje, hlasivky, artikulačné ústroje
 - 2.5. Registre tvorby tónu
 - 2.6. Definícia fonetiky a ortoepie
 - 2.7. Rozdelenie hlások

2.8. Tvorba jazykolamov

3. Dejiny divadla a muzikálu

- 3.1 Počiatky vzniku divadla, antické Grécko a antický Rím
- 3.2 Herec v Antike, antickí dramatici
- 3.3 Stredoveké divadlo
- 3.4 Humanizmus a renesancia, William Shakespeare
- 3.5 Commedia Dell'Arte a jej predstavitelia
- 3.6 Divadlo v baroku
- 3.7 Meštianske divadlo 18. storočia
- 3.8 Divadlo v období romantizmu
- 3.9 Moderné divadlo 20. storočia
- 3.10 Režiséri 20. storočia a ich herecké systémy
- 3.11 České divadlo a Slovenské divadlo
- 3.12 Prehľad muzikálu, jeho vznik a pôvod
- 3.13 Muzikáloví skladatelia, svetové muzikály
- 3.14 Muzikál v Čechách a na Slovensku

B. Spev

Žiak v oblasti spevu rozvíja svoj prirodzený hudobný talent v oblasti spevákovej techniky, ktorú sa postupne učí zvládať v rozsahu svojich hlasových možností. Zároveň sa učí zvládnuť hudobnú teóriu tak, aby ju mohol využívať pri výučbe hlasovej techniky a interpretácii piesní rôzneho hudobného žánru. Svoje vedomosti zo spevu doplní ovládaním hudobnej histórie, učí sa ich dávať do súvisu s historicko-kultúrnym dianím vo vývojových etapách dejín i súčasnosti.

Obsahové zameranie zvládnutia učiva sa vyžaduje v nasledovných celkoch:

1. Spevákova technika

- 1.1 Ľudský hlas a spevákove umenie
- 1.2 Základné spevákove termíny
- 1.3 Typy ľudského hlasu podľa polohy a charakteru
- 1.4 Tvorenie hlasu – fyziológia fonačného ústrojenstva
- 1.5 Spevákove dýchanie, dychová opora, dychové cvičenia
- 1.6 Rezonancia tónu, hlasové registre, vyrovnávanie hlasových polôh
- 1.7 Vokalizácia a artikulácia slova
- 1.8 Sila a ľahkosť tónu, kantiléna
- 1.9 Zásady hlasovej hygieny, hlasové poruchy
- 1.10 Vývoj hlasu, mutácia
- 1.11 Spevák na javisku (spevákove prednes a výrazové prostriedky)

2. Hudobná teória

- 2.1 Základné pojmy
- 2.2 Posuvky
- 2.3 Enharmonická záměna
- 2.4 Dĺžka tónu
- 2.5 Pomlčky
- 2.6 Predĺženie hodnoty noty a pomlčky
- 2.7 Metrum, takt a rytmus
- 2.8 Tempo
- 2.9 Tón a jeho vlastnosti
- 2.10 Dynamika
- 2.11 Stupnice

- 2.12 Intervaly
- 2.13 Akordy
- 2.14 Základy hudobnej formy
- 3. Hudobná história**
- 3.1 Vývoj hudby
- 3.2 Hudba renesancie
- 3.3 Hudba baroka
- 3.4 Hudba klasicizmu
- 3.5 Hudba 19. storočia (hudobný romantizmus a národné školy)
- 3.6 Hudba 20. storočia
- 3.7 Vznik muzikálu
- 3.8 Slávne muzikály
- 3.9 Slávni speváci (opera, opereta, džez, muzikál)

C. Tanec

Tanec ako umelecký žáner v súčasnej dobe zaznamenal rozvoj rôznych tanečných trendov, preto jeho výučba s akcentom na muzikál je orientovaná do štyroch základných tanečných oblastí: klasický tanec, jazzový – moderný tanec, ľudový tanec a stepový tanec. Preto i požiadavky na žiaka v tanečnej oblasti predmetu muzikál sa zameriavajú na teoretické vedomosti uvedených tanečných žánrov, ale aj na ovládanie a poznanie ich vzniku a vývoja z historického hľadiska.

Obsahové zameranie zvládnutia učiva sa vyžaduje v nasledovných celkoch:

Klasický tanec

- 1. Vývojové etapy tanca a baletného umenia**
- 1.1 Vznik tanca v praveku
- 1.2 Začiatky klasického baletu
- 1.3 Najznámejšie osobnosti baletného umenia 17. – 20. storočia
- 1.4 Vznik a vývoj muzikálu v zahraničí a na Slovensku
- 2. Tanec a pohyb**
- 2.1 Charakteristika pohybu
- 2.2 Charakteristika tanca
- 2.3 Základné pohybové zložky tanca
- 2.4 Rozdelenie tanečného pohybu
- 2.5 Rozčlenenie pohybu podľa druhu
- 3. Termín – pojem: klasický tanec**
- 3.1 Charakteristické znaky klasického tanca
- 3.2 Zvláštnosti techniky klasického tanca
- 3.3 Správne držanie tela pri cvičení klasického baletu
- 3.4 Terminológia klasického tanca
- 3.5 Základy metodiky výučby klasického tanca
- 3.6 Klasický exercice a la barre
- 3.7 Klasický exercice au milieu
- 3.8 Vzťah klasického tanca k iným druhom umenia

Jazzový a moderný tanec

- 1. Jazzový tanec**
- 1.1 Charakteristika techniky jazzového tanca, základné pojmy

- 1.2 Zvláštnosti jazzovej rytmiky
- 1.3 Polycentrický, monocentrický, centrifugálny pohyb
- 1.4 Charakteristické črty celoafrického tanca
- 1.5 Terminológia Jazzového tanca
- 1.6 Základné pozície techniky a cvičenia Jazzového tanca

2. Moderný tanec

- 2.1 Definícia a zásady Moderného tanca
- 2.2 Predstavitelia 1. vlny moderného tanca
- 2.3 Predstavitelia 2. vlny moderného tanca
- 2.4 Nemecký moderný tanec (expresionizmus)

3. Choreografia

- 3.1 Základné pojmy
- 3.2 Námety a inšpiračné zdroje
- 3.3 Kompozičné princípy
- 3.4 Choreograf a interpreti

Ludový tanec

1. Teoretické poznatky všeobecné

- 1.1 Definície: folklór, národný, ľudový tanec
- 1.2 Význam a uplatnenie folklóru a ľudového tanca vo výchove a vzdelaní
- 1.3 Základná tanečná terminológia vybraných typov SLT

2. Tanečný folklór

- 2.1 Tanečné oblasti Slovenska a ich podoblasti
- 2.2 Základné typy a vrstvy slovenských ľud. tancov a ich charakteristika, sprievodná pieseň, tempo, takt, rytmus, štruktúra, pôdorys

3. Hudobný (vokálny a inštrumentálny) folklór

- 3.1 Vývinové vrstvy ľudovej piesne – vokálny folklór
- 3.2 Ľudové hudobné nárečia (druhy ľudových piesní)
- 3.3 Ľudové hudobné nástroje
- 3.4 Ľudová a tanečná hudba (charakteristika, zloženie)

4. Ľudový odev (kroj)

- 4.1 Ľudový (delenie, súčiastky kroja ,úprava hlavy - jej prikrývky)
- 4.2 Tanečné rekvizity (náčinie)

Stepový tanec

1. Charakteristika stepového tanca

- 1.1 Vývoj stepu ako osobitného tanečného žánru
- 1.2 Najznámejšie osobnosti stepového tanca

2. Stepárske kroky a pojmy

- 2.1 Základné technické atribúty stepu
- 2.2 Základná škola stepu – charakteristiky krokov a úderov

Úpravy cieľových požiadaviek z muzikálu pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Muzikál ako voliteľný predmet by si mali zvoliť žiaci, ktorí zvládnu cieľové požiadavky v plnom rozsahu. Požiadavky smerom k úprave cieľových požiadaviek môžu byť len technického charakteru.

žiaci so sluchovým postihnutím

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci so zrakovým postihnutím

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s telesným postihnutím

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci so špecifickými poruchami učenia alebo správania

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci chorí a zdravotne oslabení

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

žiaci s pervazívnymi vývinovými poruchami (s autizmom)

Cieľové požiadavky z muzikálu pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.